

Asia: VN/1169/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Ansiotulojen verotus

Hallitusohjelman mukaan työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi ansiotuloverotusta kevennetään painottaen kevennystä pieni- ja keskituloloihin työtulovähennystä korottamalla. Esityksessä hallitusohjelman mukainen työn verotuksen kevennys ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla työtulovähennyksen vähennysprosenttia, enimmäismäärää ja poistumaprosentteja.

Hallitusohjelman mukaan ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuosittain indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla. Kevään budjettiriihessä hallitus kuitenkin päätti, että osana julkisen talouden lisäsopeutustoimia kahden ylimmän tuloluokan osalta indeksitarkistus jätetään vuonna 2025 tekemättä.

Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi 3,4 prosentin indeksitarkistus. Indeksitarkistus ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla progressiivisen tuloveroasteikon tulo rajoja, lukuun ottamatta kahta ylintä tulo rajaa, sekä muuttamalla perusvähennyksen enimmäismäärää ja työtulovähennyksen enimmäismäärää, poistuman tulo rajoja sekä toista poistumaprosenttia. Ylin progressiopporras säilyisi 150 000 eurossa, koska indeksitarkistusta ei tehtäisi kahden ylimmän tuloluokan osalta.

Esitysluonnoksen mukaan, kun otetaan huomioon esityksessä esitetyt muutokset, ansiotason nousu ja maksumuutokset, pienituloisten palkansaajien verotus kevenee ja keski- ja suurituloisten verotus kiristyy hieman.

Suomen Yrittäjät pitää hallitusohjelman tavoitetta työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi erittäin kannatettavana. Katsomme kuitenkin, että nyt esitetyt toimet eivät ole linjassa hallitusohjelman tavoitteeseen nähden, kun keski- ja suurituloisten verotus tosiasiaa kiristyisi. Ymmärrämme julkisen talouden vakavan tilan ja että osana julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävää toimenpidekokonaisuutta hallitus on kehysriihessä päättänyt myös julkista taloutta vahvistavista verotoimista. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että ansiotuloverotus on kaikilla tulotasoilla työntekoon kannustavaa emmekä siksi kannata ansiotuloverotuksen kiristymiseen johtavia ehdotuksia.

Työtulovähennyksen lapsikorotus

Hallitusohjelman mukaisesti työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi ehdotetaan säädettäväksi 50 euron lapsikohtainen korotus työtulovähennykseen. Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin 50 eurolla jokaisesta verovelvollisen huollettavana olevasta alaikäisestä lapsesta. Yksinhuoltajalle korotus myönnettäisiin kaksinkertaisena.

Pidämme ehdotuksia työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi kannatettavina.

Ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä

Ansiotulovähennystä ehdotetaan kumottavaksi ja se ehdotetaan korvattavaksi korottamalla työtulovähennystä. Muutoksella tavoitellaan kuntien verotulojen lisäystä ja kunnallisverotuksen efektiivisyyden parantamista. Samalla muutettaisiin tuloveroasteikon kahta ylintä marginaaliveroprosenttia: toiseksi ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosenttia alennettaisiin 0,5 prosenttiyksiköllä ja ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosenttia korotettaisiin 0,5 prosenttiyksiköllä.

Ehdotuksen johdosta ylimmän tuloluokan veroprosentti nousisi 44 prosentista 44,5 prosenttiin ja ero kahden ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosenttien välillä kasvaisi kahdesta prosenttiyksiköstä kolmeen prosenttiyksikköön. Suomen Yrittäjät katsoo, että ansiotuloverotuksen korkein marginaaliveroprosentti on jo nykyisellään hyvin kireällä tasolla ja pidämme ehdotettua progression kiristämistä tuloveroasteikon yläpäässä vääränä suuntana.

Kotitalousvähennyksen leikkaaminen

Osana hallituksen keväällä kehysriihessä päättämiä toimia hallitus päätti leikata kotitalousvähennyistä. Lausuttavana olevan esitysluonnoksen mukaan leikkaus ehdotetaan toteutettavaksi siten, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärää alennettaisiin 2 250 eurosta 1 600 euroon, vähennysprosenttia työkorvauksen osalta alennettaisiin 40 prosentista 35 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 13 prosenttiin ja lisäksi vähennyksen omavastuuosuutta korotettaisiin 100 eurosta 150 euroon.

Suomen Yrittäjät ei kannata ehdotusta kotitalousvähennyksen leikkaamisesta.

Kotitalousvähennyksestä on hyötyä siinä mielessä, että sen myötä ihmiset teettävät useammin töitä ulkopuolisilla toimijoilla ja heidän aikansa voi säästyä enemmän koulutusta vastaavaan ja tuottavampaan työhön. Tämä tehostaa kansantalouden työnjakoa. Tilastoidun bruttokansantuotteen näkökulmasta perinteiset kotitaloustyöt eivät ole suoraan arvonlisäystä tuovaa toimintaa, mutta kotitalouspalveluja koskeva verovähennys on tuonut osan tästä toiminnasta tuotannollisen toiminnan piiriin. Aiemmin kotona itse tehtyjen kotitaloustöiden ulkoistaminen on myös tuonut yrityksille lisää liiketoiminnan mahdollisuuksia. Kotitalousvähennyksen leikkaaminen heikentää vähennyksellä tavoiteltujen hyötyjen toteutumista eikä tässä mielessä sen leikkaamista voida lähtökohtaisesti pitää kannatettavana.

Kotitalousvähennyksen yksi keskeinen tavoite on ollut työllisyyden parantaminen. Vähennyksellä on merkitystä erityisesti pienille yrityksille, sillä se on lisännyt kotitalouksien ostoja pieniltä yrityksiltä ja synnyttänyt myös uutta yritystoimintaa sekä sitä kautta luonut uusia työpaikkoja. Kotitalousvähennyksen leikkaaminen voi heikentää pienten yritysten toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia työllistää. Kotitalousvähennyksen leikkaaminen voi mahdollisesti johtaa myös harmaan talouden lisääntymiseen, mikä paitsi heikentää velvoitteensa asianmukaisesti hoitavien yrittäjien asemaa myös aiheuttaisi verotuottomenetyksiä.

Vähennyksellä myös tuetaan ikääntyneiden mahdollisuuksia asua mahdollisimman pitkään omassa kodissa toimintakyvyn mahdollisesti jo alennuttua. Toisaalta kotitalousvähennys auttaa esimerkiksi lapsiperheitä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa.

Vuoden 2022 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennykseen oikeuttavia prosenttiosuuksia korotettiin tilapäisesti kotitalous-, hoito- ja hoivatyön sekä öljylämmityksestä luopumisen osalta. Hallituksen esityksen HE 142/2021 vp mukaan kotitalous-, hoiva- ja hoivatyön korotuksissa oli kyse kaksivuotisesta kokeilusta kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi. Esityksessä todetaan, että kokeilun päättymisen jälkeen vaikutuksista on tarkoitus

teettää erillinen tutkimus. Määräaikaisen vuosina 2022 ja 2023 sovellettavan korotetun kotitalousvähennyksen voimassaoloa jatkettiin yhdellä vuodella vuoden 2024 loppuun perustuen Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaukseen (HE 34/2023 vp).

Lausuttavana olevassa esityksessä ehdotettujen kotitalousvähennyksen parametrimuutosten ajoitus on korotuskokeilun työllisyysvaikutusten arvioimisen näkökulmasta ongelmallinen, sillä kokeilun tutkimusasetelmalta menetetään vertailupohja, mikäli kotitalousvähennyksen parametrit eivät palaa kokeilua edeltäneelle tasolle. On myös syytä korostaa, että sekä kotitalousvähennykseen oikeuttavien palveluiden tarjoajille että palveluja käyttäville kotitalouksille on tärkeää, että veropolitiikan ennustettavuus ja johdonmukaisuus toteutuvat myös kotitalousvähennyksen kohdalla. Kotitalousvähennyksen parametreja on useaan otteeseen säädetty edestakaisin, mikä on todennäköisesti osaltaan myötävaikuttanut siihen, että kuluttajat eivät ole tienneet vähennyksen voimassa olevia enimmäismääriä tai korvausprosentteja. Kokeilun vaikutuksista olisi erittäin tärkeää tehdä ensin perusteellinen tutkimus ennen kuin vähennyksen parametreja päätetään esityksessä ehdotetulla tavalla muuttaa.

Vähennyksen yleistä ymmärrettävyyttä voisi edistää kotitalousvähennysjärjestelmän pitäminen yksinkertaisena ja järjestelmän parempi ennustettavuus. Toimialaneutraalit parametrit tekevät vähennyksestä yksinkertaisemman, kun vähennykseen oikeuttavat parametrit eivät vaihtelee käytetyn palvelun perusteella. Johdonmukaisella veropolitiikalla puolestaan parannetaan sekä vähennykseen oikeuttavien palveluita käyttävien kotitalouksien että palveluita tuottavien yritysten luottamusta järjestelmään: parametrien vakiinnuttaminen pitkällä aikavälillä olisi suotavaa sen sijaan, että parametrien jatkuvaa edestakaista säätämistä jatketaan. Vaikka emme lähtökohtaisesti kannatakaan leikkausehdotusta, pidämme järjestelmän yksinkertaisuuden ja ymmärrettävyyden näkökulmasta sinänsä hyvänä, että leikkauksen lähtökohdaksi valittu toteutustapa noudattelisi toimialaneutraalia linjaa.

Leikkausehdotuksen toteutustavassa erityisen pulmallista on ehdotus vähennyksen omavastuuosuuden korottamisesta, sillä jatkossa vähennyksen ulkopuolelle jää aiempaa enemmän pieniä työsuorituksia. Mainittua seurausta voimistaa myös ehdotus vähennyskelpoisen osuuden eli korvausprosenttien alentamisesta, kun jatkossa vähennyksen perusteena olevista työ kustannuksista vähennyskelpoista osuutta kertyy hitaammin. Siten ehdotuksella voi olla harmaan talouden torjuntaan negatiivinen vaikutus, koska omavastuuosuuden alle jäävien työsuoritusten osalta puuttuu kannuste teettää työ veloitteensa hoitavalla yrityksellä ja näin ollen houkutus pimeään työn teettämiseen voi olla tällaisten töiden kohdalla suurempi.

Omvastuuosuuden korotus yhdistettynä korvausprosenttien alentamiseen ei ole myöskään vähennyksen yleisen hyväksyttävyyden näkökulmasta ongelmaton ehdotus, sillä toteutuessaan se heikentäisi pienituloisten mahdollisuuksia hyödyntää vähennystä, minkä seurauksena vähennys kohdistuisi jatkossa nykyistä enemmän keski- ja hyvätuloisille.

Jotta vähennyksellä tavoiteltu kannustevaikutus tavoittaisi jatkossakin laajan käyttäjäjoukon ja ulottuisi kattavasti erisuuruisiin vähennyksen piirissä oleviin työsuorituksiin, kotitalousvähennyksen omavastuuosuutta ei ole perusteltua korottaa, vaan säilyttää se nykyisellä tasolla.

Työsuhdeautojen verotukien jatkaminen

Voimassa olevaa ajonaikana nollapäästöiseksi katsottavien työsuhdeautojen verotusarvon alentamista 170 eurolla kuukaudessa ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2029 loppuun.

Verotuen tavoitteena on lisätä ajonaikana nollapäästöisiksi katsottavien autojen osuutta työsuhdeautokannassa ja näin vähentää liikenteen päästöjä. Tukea on perusteltu myös sillä, että edullisempien sähköautojen määrän kasvu lisäisi myöhemmin autojen saatavuutta käytettyjen autojen markkinoilla ja mahdollistaisi sähköautojen hankkimisen pienemmilläkin tulotasoilla.

Näkemyksemme mukaan ehdotuksella edistetään liikenteen päästövähennystavoitteen saavuttamista ja pidämme ehdotusta perusteltuna ja kannatettavana.

Rajat ylittävään työskentelyyn liittyvä kulttuuri- kieli-, ja muu valmennus

Rajat ylittävissä työskentelytilanteissa työnantajan kustantama kulttuuri-, kieli- ja muu vastaava valmennus esitetään säädettäväksi työntekijälle verovapaaksi eduksi. Perheenjäsenelle tarjotut valmennukset katsottaisiin myös jatkossa veronalaiseksi eduksi.

Suomen maakuvan vahvistamisen ja houkuttelevuuden parantamisen näkökulmasta ehdotamme harkittavaksi, että työnantajan kustantaman kulttuuri- ja kielivalmennuksen verovapaus ulotettaisiin koskettamaan myös työntekijän puolisolalle kustannettua valmennusta.

Muuttokustannukset

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että työnantajan työntekijälle maksamat muutto- ja siihen liittyvät matkustamiskustannukset olisivat työntekijälle kokonaan verovapaita etuuksia aina, kun muutto tapahtuu työpaikan sijainnin vuoksi, nykyisen 50 prosentin sijaan. Työnantaja voisi korvata verovapaasti myös työntekijän perheenjäsenen vastaavat kustannukset.

Pidämme työvoiman liikkuvuuden edistämisen näkökulmasta ehdotusta muutto- ja siihen liittyvien matkustamiskustannusten verovapauden laajentamisesta perusteltuna.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Juhana Brotherus	Jukka-Pekka Hellman
johtaja, pääekonomisti	veroasiantuntija

Hellman Jukka-Pekka
Suomen Yrittäjät ry